

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

การใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการจดทะเบียนเกษตรกร ของเกษตรกรจังหวัด
กาญจนบุรี

The Used of Farmbook Application in Order to Improve Farmer Registration of Farmers in
Kanchanaburi Province

ปัญญากรณ์ พุดอินทร์ (Punjaborn Put-in)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²

สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanserm)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ความรู้และแหล่งความรู้ในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร 2) ความคิดเห็นในการใช้แอปพลิเคชันฯ ของเกษตรกร 3) การยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ ของเกษตรกร 4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ ของเกษตรกร 5) ปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้แอปพลิเคชันฯ ของเกษตรกร ประชากรในการวิจัย มี กลุ่ม คือ 1) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 52,994 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์โย ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ทำการสุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 204 ราย แบ่งเป็น 200 ราย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และ 2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 10 ราย เก็บข้อมูลทั้งหมด 67 โดยการสอบถาม และได้ทำการสนทนากลุ่มผู้แทนเกษตรกรและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจำนวน 10 ราย เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ วิเคราะห์การจำแนกประเภท และการวิเคราะห์ SWOT ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 50.0 ปี จบการศึกษาระดับ 43 มัธยมศึกษาตอนปลาย ประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 22.1 ปี (21) ความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชันฯ อยู่ในระดับปานกลาง แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับจากสื่อบุคคลมากที่สุด 2) เกษตรกรเห็นด้วยต่อแอปพลิเคชันฯ และการใช้งานว่าแอปพลิเคชันฯ สามารถติดตั้งได้ฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย และแอปพลิเคชันฯ ทำให้สามารถติดตามสิทธิ์ของตนเองอย่างทันถ่วงที และช่วยอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้วยตนเองในพื้นที่แปลงปลูก ในระดับปานกลาง 3) การยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ใช้งาน เนื่องจากไม่มีความรู้ และขาดทักษะการใช้งานเทคโนโลยี และเกษตรกรที่ยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ ระบุว่ามีการใช้งานเมนูการแจ้งปลูก หรือปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรมากที่สุด โดยมีการใช้งานเป็นครั้งคราว แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการแนะนำให้ผู้อื่นใช้งาน 4) การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยด้านความรู้และความคิดเห็นของเกษตรกรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ ขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำเกษตร การมีตำแหน่งทางสังคม และ แหล่งความรู้ที่ได้รับ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ 5) ปัญหาในการใช้งานแอปพลิเคชันฯ ที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในประเด็นเน็ตประชารัฐไม่ครอบคลุมพื้นที่การใช้งาน โดยมีจุดแข็งที่สำคัญคือช่วยอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรแจ้งปรับปรุงการเพาะปลูกด้วยตนเอง และตรวจสอบสิทธิประโยชน์โครงการภาครัฐ ส่วนจุดอ่อน คือ ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับ อาจไม่ถูกต้องไม่ครบถ้วน/ และไม่สามารถส่งเสริมการใช้งานให้เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง แอปพลิเคชันฯ ใช้งานยาก ระบบการบันทึกข้อมูลซ้ำและไม่เสถียร สำหรับข้อเสนอแนะที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ควรมีการตรวจสอบและติดตามการใช้งานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน

คำสำคัญ แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี

¹ นักศึกษาหลักสูตร เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
e-mail address punjaborn.put@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sineenuch.san@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were 1) to gain an insight into knowledge and knowledge resources in using Farmbook application of farmers; 2) to explore their opinions towards the usage of the application; 3) to assess their acceptance of the application; 4) to study factors related to their acceptance of the application; and 5) to study the farmers' problems, strengths, weaknesses, opportunities, threats, and suggestions in using the application. The population in this research was divided into 2 groups. The first group was 52,994 farmers who registered and modified their farmer registration in Kanchanaburi province. The sample group of 204 was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 and simple random sampling method. The data were collected by interviews. The second group was 67 district agricultural extensionists in Kanchanaburi province. The data were collected by questionnaires. Focus group interviews with 10 farmer representatives and district agricultural extensionists were conducted to analyze strengths, weaknesses, opportunities, threats, problems, and suggestions. The data analysis included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, classification analysis, and SWOT analysis. The results of the research showed that farmers had the average age of 50.43 years, completed high school education level, and had the average experience in farming of 22.21 years. Their knowledge about the Farmbook application was at the moderate level. The knowledge resources that the farmers received were at the moderate level with the highest receiving from personal media. With regard to the farmers' opinions, the farmers agreed with the application and its usage at a moderate level because the installation was free and they were able to track their rights in real time; the application also facilitated the farmers' modification of their own registration in their farmland. In terms of their acceptance of the application, the analysis revealed that most of the farmers did not use the application because of lack of knowledge and skills in using technology. The farmers who accepted the usage of the Farmbook application revealed that they used the growing notification or the modification of farmer registration database the most. They used the application occasionally but did not recommend others to use it. The analysis showed that there was a statistically significant relationship between knowledge and opinion factors of farmers and their acceptance of the usage of the application, and the relationship between age, education level, experience in farming, social position, and knowledge resources and the farmers' acceptance of the usage of the application was found to be statistically significant. The internet network issue was rated to be the highest with regard to the problems in the usage of the application; the Pracharat network did not cover the working area. The strength was that the application reminded the farmers to modify their farming and to check the benefits from governmental projects. The weaknesses included the fact that information from agricultural extension officer were not correct/incomplete, the inability to promote the usage to general farmers, the application access that was not user-friendly, and the delay and unstable record system. Regarding suggestions, those that were rated the highest level included checking the information and keeping up with the usage to ensure accuracy and completion of the data.

Keywords: Farmbook application, Farmer registration improvement, Kanchanaburi Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีบทบาทภารกิจส่งเสริมและพัฒนาภาคการเกษตร โดยให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมการเกษตร ในการจัดเก็บข้อมูลทางการเกษตร โดยพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล หรือ Farmbook ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรให้สามารถแจ้งการเพาะปลูกได้ด้วยตนเอง ณ ที่ตั้งแปลงปลูก เพื่อให้ภาครัฐสามารถนำข้อมูลมาใช้สำหรับวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการเกษตรในระดับประเทศ การสนับสนุน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร วางแผนสำรองในการบริหารจัดการภาคการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561)

ปัจจุบันสำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ มีบทบาทในการนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลไปเผยแพร่และสร้างการรับรู้สู่เกษตรกร โดยมีนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นกลไกขับเคลื่อนการทำงาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้ด้วยตนเอง ซึ่งผลการนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรนำไปใช้จริง ในระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีการนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลไปถ่ายทอดสู่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งยังไม่เกิดการยอมรับการใช้งานแอปพลิเคชันฯ จากเกษตรกรในพื้นที่เท่าที่ควร

การวิจัยศึกษาการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการจดทะเบียนเกษตรกร ของเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรโดยใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในพื้นที่ศึกษา และเขตพื้นที่ข้างเคียง ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้ในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรในการศึกษา คือ 1) เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี ประชากรทั้งหมด 52,994 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 204 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย จัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ 2) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ และตัวแทนเกษตรกร จำนวน 10 ราย จัดเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เกษตรกร และประเด็นสนทนากลุ่ม โดยแบบสัมภาษณ์นำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.96 และนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกร จำนวน 30 ราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลการสัมภาษณ์ไปทดสอบหาค่าความเที่ยง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha ตามวิธีของ Cronbach) แบบสัมภาษณ์มีค่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

สัมประสิทธิ์แอลฟา ระหว่าง 0.883 – 0.944 วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์ข้อมูลโดย SWOT Analysis

ผลการวิจัย

การใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เพื่อปรับปรุงการจดทะเบียนเกษตรกร ของเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.43 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 22.21 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.91 คน มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.29 คน ประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก และส่วนมากมีอาชีพรอง คือ รับจ้างทั่วไป เกษตรกรส่วนมากเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ และไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ ทางสังคม แหล่งเงินทุนในการทำการเกษตรส่วนใหญ่มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองโดยมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 25.04 ไร่ รายได้ของครัวเรือนในภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 171,234.31 บาท และหนี้สินของครัวเรือนต่อปีเฉลี่ย 134,230.39 บาท

2. ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนมากมีประสบการณ์ในการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เฉลี่ย 1.61 ปี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเคยเข้ารับการอบรมการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลจากกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีจำนวนครั้งที่อบรมเฉลี่ย 1.52 ครั้ง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ ได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ผู้ร่วมงาน มากที่สุด และรองลงมา ได้รับความรู้จากการประชุม / สัมมนา / อบรม

3. ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

3.1 ความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล จากการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกร จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 9.78 คะแนน ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด คือ การแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกผ่านแอปพลิเคชันฯ สามารถแจ้งได้หลังจากปลูกพืชแล้ว 15 วันเป็นต้นไป และประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องมากที่สุด คือ เกษตรกรรายเดิม แปลงเดิม สามารถปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร โดยใช้โทรศัพท์มือถือ ผ่านแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลได้ด้วยตนเอง

3.2 แหล่งความรู้และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เกษตรกรมีแหล่งความรู้และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับจากสื่อบุคคลมากกว่าสื่ออื่นๆ รองลงมาคือ สื่อออนไลน์ สื่อกลุ่ม สื่อมวลชน และสื่อสิ่งพิมพ์ ตามลำดับ

4. การยอมรับการใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

4.1 เกษตรกรที่ไม่ได้ใช้งานแอปพลิเคชันฯ เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ใช้งาน เนื่องจาก ไม่มีความรู้ / ทักษะการใช้งานเทคโนโลยี (ร้อยละ 33.8) รองลงมาคือ ไม่เห็นประโยชน์หรือความสำคัญ ไม่มีโทรศัพท์มือถือ / โทรศัพท์รุ่นเก่า ไม่ใช้สมาร์ทโฟน ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ และจากเหตุผลอื่นๆ ได้แก่ มีความยุ่งยาก ขั้นตอนงานสับสนและมั่นใจกว่า ได้รับข้อมูลช้า และข้อมูลคลาดเคลื่อน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

4.2 เกษตรกรที่มีการใช้งานแอปพลิเคชัน เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เมนูการใช้งาน การแจ้งปลูก /ปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ร้อยละ 92.2) รองลงมา ใช้เมนูตรวจสอบข้อมูลแปลง กิจกรรมการเกษตรของครัวเรือน สำหรับความถี่ในการใช้งานแอปพลิเคชัน เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เป็นครั้งคราว รองลงมาใช้งานครั้งเดียว การแนะนำหรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นใช้งานแอปพลิเคชัน พบว่า เกษตรกรไม่มีการแนะนำหรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นใช้งาน รองลงมา มีการแนะนำหรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นใช้งาน 1 ครั้ง และการปฏิบัติเมื่อได้รับการส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชัน เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการสอบถามเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพิ่มเติม รองลงมาจะมีการทดลองใช้จริง

5. ความคิดเห็นของเกษตรกรในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

5.1 ความคิดเห็นต่อการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล โดยภาพรวมเกษตรกรมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) โดยเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก มี 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลทำให้สามารถติดตามสิทธิ์ของตนเองอย่างทันถ่วงที และการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลช่วยอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้วยตนเอง ในพื้นที่แปลงปลูก

5.2 ความคิดเห็นต่อแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล โดยภาพรวม เกษตรกรเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) โดยเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ แอปพลิเคชันฯ สามารถติดตั้งได้ฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย

6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

6.1 ปัญหาในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) และปัญหาที่เกษตรกรมีมากที่สุด คือ ปัญหาด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีปัญหาย่อยอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ เน็ตประชารัฐไม่ครอบคลุมพื้นที่การใช้งานอินเทอร์เน็ต

6.2 ข้อเสนอแนะในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล โดยภาพรวมเกษตรกรมีข้อเสนอแนะในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นควรมีการตรวจสอบและติดตามการใช้งานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน รองลงมา ควรปรับปรุงระบบการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลให้มีความเสถียร และสามารถใช้งานได้จริงในพื้นที่ และควรจัดให้มีการอบรม เพื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าถึงการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ได้ง่ายขึ้น

7. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ในการส่งเสริมการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้วยแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

7.1 ด้านการส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

7.1.1 จุดแข็ง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตรมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ทั่วทุกพื้นที่ มีหน้าที่ในการช่วยอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานเกษตรอำเภอ

7.1.2 จุดอ่อน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไม่สามารถส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชันฯ ให้เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง และข้อมูลด้านการเพาะปลูกพืชของเกษตรกรที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับ อาจไม่ถูกต้อง /คลาดเคลื่อน / ไม่ครบถ้วนได้

7.1.3 โอกาส ได้แก่ ทุกหมู่บ้านมีบริการเน็ตประชารัฐที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงการใช้งานแอปพลิเคชันได้ และกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำวีดิทัศน์เผยแพร่แนะนำวิธีการใช้งานแอปพลิเคชันฯ ให้บุคคลทั่วไปได้รับทราบ ผ่านทาง Youtube และสื่อต่างๆ และเกษตรกรรุ่นใหม่ในพื้นที่มีทางเลือกในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรอีกทางเลือกหนึ่ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10 The 10th STOU National Research Conference

7.1.4 อุปสรรค ได้แก่ เกษตรกรไม่มีโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน เกษตรกรมีอายุมาก ไม่สามารถเข้าใช้งานแอปพลิเคชันฯ ได้ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และเกษตรกรไม่เปิดใจยอมรับใช้งานแอปพลิเคชันฯ

7.2 ด้านแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

7.2.1 จุดแข็ง ได้แก่ เกษตรกรสามารถตรวจสอบสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของโครงการภาครัฐที่ได้รับผ่านแอปพลิเคชันฯ ได้โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสำนักงานเกษตรอำเภอ อีกทั้งแอปพลิเคชันฯ ยังช่วยอำนวยความสะดวกในการแจ้งปรับปรุงการเพาะปลูกด้วยตนเอง และสามารถลงทะเบียนเข้าใช้งานแอปพลิเคชันฯ โดยใช้หมายเลขโทรศัพท์มือถือได้

7.2.2 จุดอ่อน ได้แก่ ระบบการบันทึกข้อมูลทะเบียนเกษตรกรช้าและไม่เสถียรในกรณีที่ผู้ใช้ใช้งานมาก ในส่วนของแปลงเพาะปลูกก่อนปีพ.ศ.2560 ระบบแอปพลิเคชันฯ จะไม่แสดงผลข้อมูล และไฟล์ภาพแปลงเพาะปลูกที่มีขนาดใหญ่ ทำให้ไม่สามารถอัปโหลดไฟล์ได้สมบูรณ์ เมื่อนำมาใช้งานมีขนาดตัวอักษรเล็กเกินไป และแอปพลิเคชันฯ ใช้งานยาก / ไม่มีความน่าสนใจ

7.2.3 โอกาส ได้แก่ แอปพลิเคชันฯ สามารถติดตั้งได้ฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย ศูนย์กศน./ อบต./ สบคต. บางพื้นที่ช่วยอำนวยความสะดวกด้านอุปกรณ์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตในการเข้าใช้งานกับเกษตรกร และนโยบายภาครัฐมีแนวทางการส่งเสริมการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ผ่านแอปพลิเคชันฯ เพื่อรับการสนับสนุนช่วยเหลือจากโครงการต่างๆ ของภาครัฐ

7.2.4 อุปสรรค ได้แก่ เกษตรกรที่มีอายุมากไม่สามารถเข้าใช้งานแอปพลิเคชันฯ ได้ และมีข้อจำกัดสำหรับเกษตรกรที่ไม่ได้ใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศหญิง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉริ ทวีวานิชย์ (2560, น. 55) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 50.43 ปี สอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติยานวลหิน (2556, น. 41) พบว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 51.31 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. มากที่สุด ซึ่งแตกต่างจาก กิตติยานวลหิน (2556, น. 42) ที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งอาจเกิดจากปัจจุบันเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาทำอาชีพการเกษตรและมีการศึกษาสูงขึ้น มากกว่าการศึกษาภาคบังคับในสมัยก่อน เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.91 คน และมีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.29 คน ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติยานวลหิน (2556, น. 46) พบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.17 คน มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตรเฉลี่ย 2.25 คน ซึ่งอาจเกิดจากสมาชิกในครัวเรือน มีจำนวนลดลงจากการที่ประชากรมีอัตราการเกิดน้อยลงและปัจจุบันบุตรของเกษตรกรไปศึกษาต่อต่างจังหวัดและในเมืองจำนวนมาก ทำให้แรงงานในครัวเรือนลดลง เกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก สอดคล้องกับ ภารณี ฤกษ์ภูเรืองศรี (2555, น. 42) โดยส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศศกร บุญยานันต์ (2558, น. 100) พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดเป็นกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพราะจะทำให้เกษตรกรทำธุรกรรมทางการเงินได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธมกร ไชยบุบผา (2558, น. 47) พบว่าเกษตรกรมีแหล่งเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด เกษตรกรมีตำแหน่งทางสังคมเป็นกำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน มากที่สุด มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นพื้นที่ของตนเอง เฉลี่ย 25.04 ไร่ เป็นพื้นที่เช่า 9.34 ไร่ เกษตรกรมีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 171,234.31 บาท/ปี รายได้นอกภาคการเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

เฉลี่ย 64,864.71 บาท/ปี สอดคล้องกับ ภารณี กฤษฎาเรืองศรี (2555, น. 42) พบว่า รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยต่อปีส่วนใหญ่ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 216,709 บาท/ปี ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 53,935 บาท/ปี

2. ความรู้ แหล่งความรู้ของเกษตรกรในการใช้แอปพลิเคชัน

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นคำถามที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด คือ การแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกผ่านแอปพลิเคชันฯ สามารถแจ้งได้หลังจากปลูกพืชแล้ว 15 วันเป็นต้นไป ซึ่งเป็นประเด็นที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเข้าไปสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับเกษตรกรในการแจ้งข้อมูลการเพาะปลูกหลังจากปลูกพืชแล้ว 15 วันเป็นต้นไป และเข้าไปแนะนำการใช้งานแอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลเพื่อปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรได้อย่างถูกต้องและสะดวก

แหล่งความรู้ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแอปพลิเคชันฯ จากแหล่งความรู้ประเภทสื่อบุคคลมากที่สุด โดยจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้าไปประชาสัมพันธ์ แนะนำการใช้งานแอปพลิเคชันฯ แก่เกษตรกรเป็นรายบุคคล หรือผ่านเวทีชุมชน และผ่านผู้นำชุมชนไปแนะนำถ่ายทอดให้กับเกษตรกรในพื้นที่ต่อไป เกษตรกรมีแหล่งความรู้จากสื่อมวลชน และสื่อสิ่งพิมพ์น้อย เนื่องจาก ปัญหาการเข้าถึงสื่อต่างๆ ไม่ทั่วถึง เกษตรกรเป็นผู้สูญเสียความสามารถในการเรียนรู้การใช้สื่อต่างๆ น้อย เกษตรกรจึงไม่เห็นความสำคัญของสื่อดังกล่าว

3. การยอมรับการใช้แอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

เกษตรกรที่ไม่ยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ ในภาพรวมพบว่า ร้อยละ 33.8 เกษตรกรไม่มีความรู้ / ทักษะการใช้งานเทคโนโลยี รองลงมา ไม่เห็นประโยชน์หรือความสำคัญ ไม่มีอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ / โทรศัพท์รุ่นเก่าไม่ใช้สมาร์ตโฟน ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ โดยประเด็นที่เกษตรกรยอมรับน้อยที่สุด คือ มีความยุ่งยาก ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรที่สำนักงานเกษตรอำเภอสะดวกและมั่นใจกว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารและข้อมูลมีความคลาดเคลื่อน หากการบันทึกข้อมูลมีความยุ่งยาก ซับซ้อนเกินไป และระบบไม่มีความเสถียรหรือข้อมูลไม่ครบถ้วน เกษตรกรจะไม่ยอมรับและนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลไปปฏิบัติได้ เกษตรกรบางส่วนที่ไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ในการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เพราะมีความคิดว่าสามารถแจ้งปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ มีเจ้าหน้าที่บริการให้คำแนะนำ ซึ่งมีความสะดวกกว่า และบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

ในส่วนของเกษตรกรที่ยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ ในภาพรวมพบว่า ร้อยละ 92.2 เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใช้เมนูการใช้งาน แจ้งปลูก / ปรับปรุง ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มากที่สุด เนื่องจากเป็นเมนูพื้นฐานที่เกษตรกรต้องมีการปรับปรุงการเพาะปลูกทุกปีการผลิต และมีการใช้งานแอปพลิเคชันฯ เป็นครั้งคราว ไม่มีการแนะนำหรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นใช้งานแอปพลิเคชันฯ และมีการสอบถามเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพิ่มเติม เมื่อได้รับการส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชันฯ เพื่อให้เข้าใจในวัตถุประสงค์และวิธีการใช้งานมากยิ่งขึ้นสำหรับเกษตรกรที่สนใจ

4. ความคิดเห็นของเกษตรกรในการใช้แอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

4.1 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการใช้แอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยต่อการใช้แอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในระดับปานกลาง ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ การใช้แอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ทำให้สามารถติดตามสิทธิของตนเองได้อย่างทันถ่วงที อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อัจฉรี ทวีวนิชย์ (2560, น. 78) พบว่า เหตุผลในการใช้แอปพลิเคชัน ด้านประโยชน์การใช้งาน คือ แอปพลิเคชัน ช่วยในการทำงานรวดเร็วขึ้น ไม่ซับซ้อน รองลงมา การใช้แอปพลิเคชันสมุทรทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ช่วยอำนวยความสะดวก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ความสะดวกในการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้วยตนเองในพื้นที่แปลงปลูก ในส่วนประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนในการนำภาพถ่ายแปลงเข้าสู่ระบบทำได้ง่ายและสะดวก ซึ่งในการนำภาพถ่ายแปลงเข้าสู่ระบบนั้นต้องใช้ขนาดไฟล์ภาพที่ใหญ่ และใช้ระยะเวลาในการอัปโหลดข้อมูลนานพอสมควร ทำให้เกิดปัญหาในบางครั้ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือหน่วยงานภาครัฐควรเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล รวมถึงอุปกรณ์ในการเข้าถึงการใช้งานดังกล่าวด้วย

4.2 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยต่อแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลในระดับปานกลาง ประเด็นที่เกษตรกรเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ แอปพลิเคชันสามารถติดตั้งได้ฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย ซึ่งประเด็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ แอปพลิเคชันสามารถแสดงผลได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และรวดเร็ว ซึ่งอาจเนื่องมาจากแอปพลิเคชันมีการแสดงผลช้า และไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงทำให้เกษตรกรตัดสินใจไปแจ้งปรับปรุงการเพาะปลูกที่สำนักงานเกษตรอำเภอกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้สะดวกและรวดเร็วกว่า

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล

5.1 ปัญหาในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล พบว่าเกษตรกรมีปัญหาด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้านความรู้ ด้านแอปพลิเคชัน และด้านอุปกรณ์ โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัญหาด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีมากเป็นอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ เน็ตประชารัฐไม่ครอบคลุมพื้นที่การใช้งานอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และไม่มีเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ อัจฉริ ทวีวานิชย์ (2560, น. 80) พบว่า ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับน้อย และสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของตัวแทนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรในด้านอุปสรรคของการส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชันฯ คือสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้เกษตรกรไม่เกิดการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนโดยการเปิดจุดบริการให้เกษตรกรสามารถเข้าใช้งาน และเข้าถึงแอปพลิเคชันฯ ภายในหมู่บ้าน เช่น ศูนย์การศึกษาครอบครัวและ การศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.), องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.)

5.2 ข้อเสนอแนะในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล โดยภาพรวมเกษตรกรมีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เกษตรกรเสนอแนะว่า ควรมีการตรวจสอบและติดตามการใช้งานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน มากที่สุด เนื่องจากการที่เกษตรกรได้บันทึกข้อมูลในระบบแอปพลิเคชันฯ ด้วยตนเอง ทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกษตรกรนำมามอบให้อีกครั้ง เป็นการตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้องครบถ้วน เพื่อเป็นการรักษาสหิทธิประโยชน์ของเกษตรกรที่จะได้รับจากโครงการต่างๆของภาครัฐในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะรองลงมา คือ ควรจัดให้มีการอบรม เพื่อสามารถเรียนรู้และเข้าถึงการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลได้ง่ายขึ้น ควรปรับปรุงระบบการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลให้มีความเสถียร และสามารถใช้งานได้จริงในพื้นที่ ควรมีช่องทางแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรมีการออกแบบรูปแบบการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ให้ง่ายต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น ควรมีช่องทางสื่อสารประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมที่มีความหลากหลาย ควรมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เรื่องการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลที่เกษตรกรเข้าถึงได้ง่าย ภาครัฐควรสนับสนุนปัจจัยด้านอุปกรณ์ในการใช้งาน ควรส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ชั้นสมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัล แก่เอกสารเป็นรายบุคคล ควรมีรูปแบบการปรับปรุงทะเบียนเอกสารผ่านแอปพลิเคชัน สมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัล ให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ซึ่งมีข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อัจฉรี ทวีวานิชย์ (2560, น. 83) พบว่า แนวทางการพัฒนาแอปพลิเคชันอย่างต่อเนื่อง ควรปรับปรุงแอปพลิเคชันให้มีความทันสมัย และออกฟังก์ชันการใช้งานใหม่ๆ ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน และเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อัปเดตข้อมูลข่าวสารให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ใช้แอปพลิเคชันมีความมั่นใจในข้อมูลนั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อเอกสาร

1) เอกสารที่ไม่ได้ใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัล เพราะไม่มีความรู้ / ทักษะการใช้งานเทคโนโลยี ดังนั้น เอกสารควรหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันฯ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือให้บุคคลในครอบครัวที่สามารถใช้เทคโนโลยีได้ศึกษาเพิ่มเติมจากสื่อออนไลน์ ได้แก่ youtube หรือข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เอกสารได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย และมีความรู้เกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันฯ มากยิ่งขึ้น

2) เอกสารไม่มีโทรศัพท์มือถือ / โทรศัพท์รุ่นเก่าไม่ใช้สมาร์ทโฟน และไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ ดังนั้น เอกสารควรเข้ารับบริการในจุดที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนัดหมาย หรือเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน ตามจุดบริการประชาชน เช่น ศูนย์การศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.), องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) แทนการใช้งานผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน

3) การใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัล ทำให้สามารถติดตามสิทธิของตนเองอย่างทันถ่วงที เอกสารควรนำความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชันฯ มาใช้ในการปรับปรุงการเพาะปลูกในพื้นที่การเกษตรของตนเองอย่างต่อเนื่อง

4) การใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัล ช่วยอำนวยความสะดวกในการปรับปรุงทะเบียนเอกสารด้วยตนเองในพื้นที่แปลงปลูก เอกสารควรอัปเดตข้อมูลการเพาะปลูกให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการเดินทางไปยังสำนักงานเกษตรอำเภอ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรใกล้เคียงได้

5) สื่อบุคคลเป็นแหล่งความรู้ที่เอกสารได้รับมากที่สุด ดังนั้น หากเอกสารพบปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัล ควรขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อช่วยให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และแนะนำในการแก้ไขปัญหาได้

2. ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) เอกสารมีความต้องการเกี่ยวกับความรู้ในการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัล เพื่อใช้ในการปรับปรุงการจดทะเบียนเอกสาร ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมการใช้งานแอปพลิเคชันฯ แก่เอกสารเป็นรายบุคคล เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรม และสาธิตเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เอกสาร เพื่อให้สามารถเรียนรู้และเข้าถึงการใช้งานแอปพลิเคชันฯ ได้ง่ายขึ้น เจ้าหน้าที่ควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารด้านการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเอกสารดิจิทัลหลากหลายช่องทาง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

2) เกษตรกรมีความต้องการเกี่ยวกับอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนและสัญญาณอินเทอร์เน็ตในการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรช่วยอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรโดยเปิดจุดบริการให้เกษตรกรสามารถเข้าใช้งาน และเข้าถึงแอปพลิเคชันฯ ภายในหมู่บ้าน เช่น ศูนย์การศึกษาออร์แกนิกและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.), องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.), ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.)

3) สื่อบุคคลเป็นสื่อที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นแหล่งความรู้ เพื่อถ่ายทอดแก่เกษตรกรโดยตรง ดังนั้น การให้ความรู้หรือฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลให้กับสื่อบุคคล เช่น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเกษตรกร เพื่อให้ผู้นำชุมชนเหล่านี้ ไปช่วยแนะนำและถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับแก่เกษตรกรในชุมชนต่อไป

4) เกษตรกรที่ไม่ได้ใช้งานแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เพราะไม่มีความรู้ / ทักษะการใช้งานเทคโนโลยี ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการส่งเสริม/แนะนำการใช้งานในทุกช่องทาง จัดให้มีการประชุมชี้แจงในพื้นที่ เยี่ยมเยียนรายบุคคล หรือแจ้งข่าวสารผ่านทางไลน์กลุ่ม หรือเฟสบุ๊คมากยิ่งขึ้น

5) เกษตรกรไม่เห็นประโยชน์หรือความสำคัญ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการสร้างการรับรู้และความเข้าใจ เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของแอปพลิเคชันฯ และปรับทัศนคติของเกษตรกรให้เข้าใจในสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เกษตรกรได้รับ ในการใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการอบรมและประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนคอมพิวเตอร์และสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้กับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ทำงานในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงแอปพลิเคชันฯ นี้ได้ง่ายขึ้น และเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รู้ถึงประโยชน์จากการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลต่อไป

2) เกษตรกรได้รับความรู้ในเรื่องแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลจากสื่อสิ่งพิมพ์น้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนแหล่งความรู้ และออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีความน่าสนใจ สามารถทำความเข้าใจได้ง่าย เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ หรืออินโฟกราฟิก เพื่อจะได้สะดวกรวดเร็วในการติดตามข่าวสารความรู้ต่างๆ

3) เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในประเด็น ควรมีการตรวจสอบและติดตามการใช้งานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการตรวจสอบข้อมูล / ยืนยันการเพาะปลูกของเกษตรกรให้มีความถูกต้องตรงตามสภาพพื้นที่ปลูกจริง เพื่อสิทธิผลประโยชน์ต่างๆ ของเกษตรกรจากโครงการภาครัฐ

4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรที่ใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล กับกลุ่มเกษตรกรที่ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อจะได้ทราบความแตกต่างของความสะดวกรวดเร็ว และความถูกต้องของข้อมูลได้ชัดเจนขึ้น

2) ควรมีการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัลของเกษตรกรในพื้นที่อื่นๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบข้อมูลการใช้แอปพลิเคชันฯ ของเกษตรกรต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

3) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และแหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับแอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล ต่อการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันฯ ของเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้แอปพลิเคชันฯ ของเกษตรกรต่อไป

4) ควรศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการใช้แอปพลิเคชันสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล เพื่อทราบความพึงพอใจของเกษตรกร และความต้องการสนับสนุนจากภาครัฐต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). *คู่มือการใช้งานสมุดทะเบียนเกษตรกรดิจิทัล DOAE Farmbook*. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนา
นวัตกรรมดิจิทัล กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กิตติยา นวลหิน. (2556). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ในอำเภอน้ำปาด จังหวัด
อุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ธมกร ไชยบุบผา. (2558). *การขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรในจังหวัด
มุกดาหาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภาณุณี กฤษฎาเรืองศรี. (2555). *ความคิดเห็นต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศศกร บุญยานันต์. (2558). *แนวทางการพัฒนาการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร จังหวัดพิษณุโลก*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อัจฉรี ทวีวานิชย์. (2560). *การใช้งานโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ของบุคลากรกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ จังหวัดระนอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี.